

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 8 fl. (6 coroane).
Pe o jumătate de an 1 fl. 50 cr. (3 coroane).
Pentru România 15 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Sărbarea națională de 3/15 Maiu.

Și totuși s'a sărbătorit! Stăpânirea maghiară, despotică și plină de ură față de tot ce nu e ungurească, a oprit adunarea conchemată la Blaj, pentru sărbătorirea adunării naționale dela 1848, dar' nu s'a îndestulit numai cu atâta, ci a oprit peste tot locul ori-ce conveniri românești, până și petrecerile de joc, ce erau să se aranjeze în acea zi și a silit pe vlădicii și episcopii noștri să dea circulare preoților, ca nu cumva se pomenească la daruri pe martirii noștri din luptele anilor 1848—9.

Astfel își face guvernul maghiar orgia sa de a călca libertatea și a sugruma pietatea unui mare și nobil popor, cum e poporul românesc, oprindu-l să și sărbătoreze zilele mari din trecut și pomenească marilor fii ai sei. Tiranii nu pot suferi să vadă pe alții în libertate și le place să împedea ori-ce voință liberă și dreaptă a popoarelor.

E întrebare însă, că oare ajunsu-și-a guvernul maghiar scopul?

Nu!

Nu, pentru-că el prin aceste opreliști a voit să ștergă din inima Românilui amintirea zilei de 3/15 Maiu, dar' noi îi spunem, că putere lumească nu este, care să o poată face aceasta.

Dovadă, că cu toată opreliștea și cu toată îngrijirea spionilor, polițailor și gen-

darmilor ungurești, ziua de 3/15 Maiu s'a sărbătorit în foarte multe locuri în Ardeal și Țeara-Ungurească, deși din vina tiraniei ungurești nu s'a putut sărbători cu pompa cuvenită.

Inima ne tresaltă de bucurie, aflând că ziua de 3/15 Maiu, s'a sărbătorit ca o sărbătoare națională a tuturor Românilor de pretutindena. S'a sărbătorit în Ardeal, în Bănat, în Țeara-Ungurească, apoi prin orașele mari ale Europei, unde este tinerețe de a noastră la școlile înalte, precum în Viena, Graz, Paris, Bruxela etc., s'a sărbătorit în Bucovina și au sărbătorit-o cu mare alaiu și în mod foarte frumos frații noștri din România, în toate orașele și pe sate. La sărbătoria din București au luat parte și Românii din Macedonia, aflați în România.

Astfel a aflat ziua de 3/15 Maiu pe întreg neamul românesc de pe fața pământului unit în cugete și simțiri, ceea-ce arată frumoasele sentimente ale Românilor și este mult fâgăduitor pentru viitor.

Eată un scurt raport despre sărbătorile de prin diferite locuri:

Din împărăția tiraniei.

Începem cu convenirile și sărbătorile ce s'au făcut la România de sub oblăduirea ungurească.

La Blaj.

În Blaj nu s'a putut sărbători, de oare-ce au fost comandați acolo 600 de soldați pedestri și husari. Străini s'au adunat puțini, câțiva fruntași din mai multe părți și au mai sosit vre-o 50—60 de Moți, tocmai din Albac, din satul iui Horea.

Corespondentul nostru ne scrie, că bravii Moți albăceni au plecat cu o săptămână înainte pe jos, încunjurând prin munți, ca să nu-i oprească gendarmii. De abia în jurul Blajului au auzit de oprire, dar' au venit totuși la Blaj, ca — să se închine, pe urmele pe unde a umblat și Iancu „al nostru“, cum îi zic ei.

Am vorbit cu acești bravi și asupriți țărani, căci au venit la hotel unde se aflau fruntașii veniți la Blaj, să ne vadă și să spună răzburile amare. Cel mai bătrân, a fost în 1848 de 18 ani, și spunea cu mândrie cum a luat parte la luptă sub comanda lui Iancu.

Fruntașii întâlniți aci s'au întreținut cu ei, i-au mângâiat și apoi au plecat ducând salutarea dela Blăjeni celor mai harnici Români: Moților.

Fruntașii români, sosiți la Blaj convenind cu câțiva Blăjeni, au trimis următoarele telegrame:

Presidentului întrunirii publice.

în București.

Vă trimitem o călduroasă salutare frățescă de pe „Câmpul libertății“ în glorioasa zi de sărbătoare națională, care ne însuflețește, pentru cele mai înalte

FOIȚA.

Pe „Câmpul libertății“.

Din munți și văi, de pe câmpie
Venit-au cete de Români,
Să jure toți într-o frăție
Că robi nu sânt, nici vreau stăpâni.

Suflarea 'ntreagă românească
Pe câmp acum s'a adunat,
Și nu-i Român să n'o privească
Cu ochiu 'n lacrimi înmuiat.

Un semn tăcere poruncește,
Și s'a sfișit ori-ce cuvânt,
O rugăciune se cetește
Și toți se pleacă la pământ.

„Amin“ din patru părți răsună
Pe loc ce corul a tăcut,
Și mici și mari, toți împreună,
De trei-ori cruce și-au făcut.

Un glas atunci se ridică,
Mulțimea 'n loc se liniștește,
Ca trăsnet aerul despică
Cuvântul magic ce-l rostește:

„De vreți să se vestească 'n lume
De ținta noastră și-a dreptății,
Să dăm acestui loc un nume,
Să-i zicem „Câmpul libertății“.

„Jurați cu toți că nu veți frânge
Un jurământ solemn și sfânt,
Cât timp vom fi noi frați de sânge
Și drepti stăpâni pe-acest pământ.

„Treimea martoră ne fie
Acum când noi aici jurăm
Credință cătră 'mpărăție
Și tronului toți ne 'nchinăm.

„Un singur gând să ne 'nsoțească:
Tot ce-i minciună să zdrobim,
Dreptatea 'n veci să ne 'ncălzească,
Pe cei vicleni să-i osândim.

„Celor-ce vreau prin asuprire
Pe noi sau alții să-i supună,

Noi zid să fim de 'mpotrivire,
Să 'nfrângem lupta lor nebună.

„Din piept credința să nu moară,
Nici legea noastră s'o schimbăm,
A limbei falnică comoară
Noi cu sfințenie s'o păstrăm.

„Când le vom perde noi pe ele,
Luceafărul nostru s'a dus. —
Și ce-i un cer fără de stele?
Și ce-i un soare odat'apus?

„Jurați acum toți într-o limbă
Că robi n'om fi noi la străin. —
Un șoim în vrabie nu se schimbă,
Nici bradul nu se face spin“.

A zis, și 'ntreaga adunare
Privirea cătră steag îndreaptă,
Și toți din piepturi strigă tare:
„Jurăm, căci lupta noastră-i dreaptă“.

Ovid Densușianu.

ideale azi încătușate: libertate, egalitate, frățietate și dreptate.

Dr. V. Lucaciu (Șișești), Iuliu Co-roianu (Cluj), Dr. Stefan C. Pop (Arad), Dr. Georgiu Ilea (Cluj), Dr. Casiu Maniu (Cluj), Aurel C. Domșa (Blaj), Dr. Elie Dăianu (Sibiu), Dr. Iuliu Maniu, (Șimleu).

*

Domnului *Flourens*, fost ministru, senator în *Paris* i-s'a adresat în limba franceză următoarea telegramă, acoperită de aceleasi iscălituri:

Sărbarea aniversară a zilei de 15 Maiu 1848, în care poporul român din Transilvania, inspirat de principiile libertății proclamate de generoasa Fran- cie, s'a declarat ca națiune pe bazele libertății, egalității și frățietății — este azi oprimată prin putere armată.

Vă rugăm interpretați înaintea glorioasei surori durerea națiunii ro- mâne.

*

O telegramă cam de același cuprins redactată în limba italiană, cu puține modifi- cări potrivite, s'a adresat și ilustrului bărbat italian, *Marquis B. Pandolfi*, senator în *Roma*. Telegrama aceasta a fost asemenea iscălită de cei mai sus numiți.

În Sibiu.

Papiu Ilarian și Barițiu.

În Sibiu s'a făcut un frumos act de pietate, în ziua de 3/15 Maiu, la mormintele ilustrilor noștri bărbați *Papiu Ilarian* și *George Barițiu*, cari cu fapta au făptuit și cu condeiul au scris istoria anului glorios 1848.

Doamnele române din Sibiu au simțit, că o datorie de pietate li-se impune de sine, față cu aceste morminte, cari zac, în apropiere unul de altul, sub umbra bisericii ro- mâne dela Poarta-Turnului. S'au și hotărât îndată, printr'o spontană înțelegere, a procura două cununi pentru împodobirea acestor scumpe morminte. Mai toate doamnele și domnișoare din Sibiu au contribuit spre acest scop și s'au și procurat două splendide cununi de franze de laur și flori naturale, provăzute fiind fiecare cu câte o lată bandă de tricolor național cu o potrivită inscripție comemorativă.

În 15 Maiu n., la 10 ore a. m., cele două cununi au fost depuse la morminte prin o delegațiune a damelor noastre.

Ploaia curgăa povoiu în momentul când delegațiunea damelor a ajuns la morminte. Deja în ziua premergătoare o mână pie îngri- jise din vreme aceste scumpe locuri și le îm- podobise cu ghirlande de mălin (scumpe) și cu cununițe de „nu mă uita”.

Astăzi încă strălucesc cele două mari cununi ale damelor române din Sibiu pe ilu- strele morminte, vestind tainic pietatea no- astră către bărbații mari ai neamului și ali- pirea către crezul vieții lor plină de lupte și jertfe.

„Tribuna” în tricolor.

„Tribuna”, falnica noastră foaie na- țională a sărbătorit în mod vrednic marea zi de 3/15 Maiu: Numărul cu datul acelei zile are în frunte o frumoasă dedicație în tricolor național: titula „Tribuna” gal- bină, apoi în cadru albastru dedicația cu litere roșii.

Eată dedicația:

Deșteaptă-te Române!

OMAGIU PROFUND MEMORIEI SCUMPE A BRAVILOR ROMÂNI, CARI AU CONDUS ÎN LUPTĂ POPORUL DEȘTEPTAT LA NOUĂ VIEAȚĂ. ADMIRAȚIUNE ETERNĂ ENTUSIAȘTILOR APOSTOLI AI IDEII NAȚIONALE CARI PE CĂM- PUL LIBERTĂȚII NE-AU ÎNSCRIS ÎN ISTORIA NEAMULUI STRĂLUCITA ZI DE

3/15 MAIU 1848.

VICTIMELOR TIRĂNIEI ȘI MARTIRILOR LIBERTĂȚII VECINICĂ ȘI GLORIOASĂ POME- NIRE, CA VOT SOLEMN DE A ȚINE NECLINTIT LA CREZUL POLITIC CONFIRMAT PRIN JU- RĂMENTUL CELOR 40.000 ȘI SFINȚII CU SAN- GELE ȘI CHINURILE DE MARTIR ALE ÎNAIN- TAȘILOR DE ACUM O JUMĂTATE DE SECOL.

Sus inimile!

În Brașov.

Andreu Murășianu.

Gaz. Transilvaniei scrie: Flori, cununi de lauri și stejar acoper azi mormântul și monumentul bardului nostru național *Andreu Murășianu*. Acest omaj al pietății și recu- noștinței i-s'a adus nemuritorului nostru poet din partea doamnelor române din Brașov, cărora nestându-le în putință de a sërba în alt mod aniversarea de 50 de ani a me- morabilei zile de 3/15 Maiu 1848, au ținut

să-și manifeste în acest chip nobilul lor simț de stimă și venerațiune față de memoria lup- tătorilor noștri. În număr însemnat da- mele române s'au prezentat azi după amezai din propriul îndemn, la mormântul lui *An- dreiu Murășianu*, depunând fiecare într'o sărbătorească tăcere câte o frumoasă cunună de flori, după care au intrat în biserică la vecernie.

După eșirea din biserică, salutând încă odată mormântul poetului, o deputațiune de dame s'a dus acasă la d-na v. d. *Susana An- dreiu Murășianu*, pentru a-i exprima în nu- mele damelor române din Brașov venerațiu- nea și recunoștința lor față de memoria feri- citului său soț. D-na *Murășianu* adânc mișcată a mulțumit damelor române pentru această nobilă și frumoasă atențiune.

Sărbarea inteligenței.

În preseara zilei de 3/15 Maiu un număr mai mare de membri ai societății române brașovene, doamne și domni, repre- sentând aproape toate breslele, s'au întrunit la o cină comună în casa de tir de sub „Tâmpa”, sărbând împreună memoria marei noastre zile istorice de 3/15 Maiu. Cei-ce au luat parte la această convenire au petre- cut în frățească armonie, între frumoase toaste, cântări și muzică națională, o seară plăcută și însuflețită.

Amintim, că *Gazeta Transilvaniei* încă a sărbătorit în mod vrednic aniversarea zilei, având pe pagina primă o frumoasă dedicație încadrată, totu pomenirea luptătorilor noștri dela 1848.

Sărbări pretutindenea.

Ca să dăm rapoarte — deși pe scurt — despre toate sărbările, ce s'au făcut, nu avem loc în nrul de față. Vom continua cu rapor- tul în numărul viitor, căci sărbările au fost — cu deosebire în România, — frumoase și înălțătoare, încât sînt vrednice să aibă știre despre ele toată lumea. Aci ne mărginim a înșira locurile unde s'au ținut întruniri și sărbări, cu observarea, că în cele mai multe locuri sfânta slujbă dzească s'a ținut sub paza de poliție și spioni.

Până și în sfintele locașuri au pătruns sbirii puterii!

Eată locurile, de unde avem până acum știri despre sărbări: *Cluj, Oradea-mare, Bi- strița, Budapesta*, în mai multe locuri s'au

Țiganii la milleniu.

— Anecdotală —
de

Eman. Suciu.

Plecarea Țiganilor la Pesta.

(Urmare din nr. 16 și fine).

Spionii: „Da, am vîz't cîntînd la pod
„Știi, ca hîla din oraș
„Niște hîrîmine oarbe,
„S'auzia c'ar fi din Blaj.*)
„Unii zic, c'ar fi școlari,
„Alții spun c'ar fi hornari,
„Unii cî se vor popi,
„Alții cî s'or calici,
„Știe-i naiba, cum fi chiamă,
„Dar' destul, cî de pomană
„Auleo, cum urlau Doamne,
„Ca tin', dado, cînd 'ți-e foame”.

Dada: „Gospodi, auzi ce spune
„Cî de foame-ar fi cîntat,
„De ce nu s'o 'ntins la mese
„Să-și fi tras, să fi mîncat”.

Spionii: „Ahaha, de se punea
„Vai dado cum 'mi-'l cîrpea”.

Dada: „Taci cî-i bin', cî pe copii
„Cin' naiba 'i-a suferi,
„Ca să stea cu tin' la masă,
„Stee jos! mînce la vatră”.

Și mergînd astfel Țiganii
Povestind de veselie:
„Hi cîlca-te-ar!” zice dada
„Și-i mai dă albei cîlcăe,
„Hi mai iute!” jap! și hi
Cî 'n Pesta ti hodini.

Cam astfel cu una alta
Cu povești ce-auzi cam rar,
Au ajuns departe tare
Pîn' la Pesta în hotar.

„Uiuiu!” Și o strigare —
Și trîsnituri în căldare,
Bîtea dada nu glumia
Cî Peștiuca 'mi-o zăria.

„Roată, toți pe lîngă mine!”
Strigă dada ca un leu,

„Roată să vă spun o vorbă
„C'am ajuns la millineu”.

Dada strigînd să oprește
Din pipă-i blagoslovește,
Deci alba 'i-o ține unul,
Ear' de-asupra peste șea
Pune dada o căldare
Și 'n picioare sus pe ea:
— „Drag și scump norodul meu
„Mulțumesc lui Dumnezeu
„Și la sfinți și la sfințoaiice,
„La proroci, la prorocoaiice,
„Că ne-au ferit de nevoi
„Și pe min' ca și pe voi.
„Deci, draguții mei voinici
„Eată raiul, este-aici, —
„Să intrăți și să mîncăți
„Și să beți și să cîntați.
„Eară eu cu comitetul
„M'oiu duce la dumniului,
„Și-atunci ziceți după dada
„Chiar așa precum vă spui:
„Prea sfințite millioane
„Ce ne-ai mîntuit de foame!
„Toată vița țigănească
„Vine să 'mi-te horească.
„Că o-ai băgat în domnie
„Și o-ai scos din sărăcie.

*) Știm, că și câțiva studenți din Blaj încă s'au dus la expoziția millenară, sub conducerea alor 3 profesori.

făcut parastase pentru martirii din 1848, precum în jurul dela *Baia-mare*, în *Munții-Apuseni* în *Terregova*, în *Doștat*, unde părintele *Albon* a fost prins și dus de gendarmi la *Alba-Iulia*, apoi s'au făcut sărbări în *București* (trei sărbări), în *Iași*, *Buzău*, *Bêrlad*, *Oraiova*, *Caracal*, *Turnu-Severin*, *Ploiești* etc. etc. apoi în *Cernăuți*, *Viena*, *Bruzela*, *Berlin*, *Paris* ș. a. Din multe părți au sosit telegrame de felicitare dlui Dr. Rațiu și altor fruntași și redacției „*Tribunei*“.

„Câmpul Libertății“.

Din prilejul sărbătoarei naționale „*Liga*“ din *București* a scos un număr unic de ziar, cu numele de „*Câmpul libertății*“ cu un bogat, variat și ales cuprins și consacrat memoriei anilor 1848—9. Eată în resumat cuprinsul acestei publicațiuni festive: „După cincizeci de ani“, de dl *Mihaiu Vlădescu*; „Căde-vor“, de dl *Ionescu Gion*; „Înainte“, de dl *Barbu Păltineanu*; „O fi — Este“, de dl *V. A. Urechii*; „*Avram Iancu*“, de dl *Ioan Scurtu*; „O reflecțiune politică“, de dl *Ioan Bogdan*; „*Tropaeum Trajani*“, de Gr. *Tocilescu* etc.

În afară de o mulțime de alte articole ziarul cuprinde biografiile tuturor bărbaților însemnați transilvăneni dela 1848, însoțite de ilustrațiuni.

Sunt însemnate mai ales portretele: *Avram Iancu*, *Baron Șaguna*, *Sterca Șuluțiu*, *Axente Severu*, *George Barițiu*, *Andrieu Mureșanu*, *Simeon Bărnățiu*, *Popa Balint*, *Nicolae Bălcescu*, *Treboniu Lavrian*, *Aron Pumnul*, *Vasilie Moldovan*, *Al. Papiu Ilarianu*.

1848.

— Cronica anului. —

Pesta, 11 Maiu.

Nemzeti Ujság de azi scrie un articol despre raportul Românilor din Bănat cu Sârbii. În articol se spune franc, că Români nu se vor liniști până nu vor avea în școli și biserici bărbați de ai lor, bărbați cu trup cu suflet Români. Articolul e subsemnat de *Sig. Pop.*

Arad, 12 Maiu.

Congresul neuniților din Ungaria este stabilit pentru 27 Maiu și va avea să se țină

„Dup'ahaia-l țin de vorbă
„Și-oiu pipa și-om povesti,
„Ear' cu capu'ncetinel
„Vă fac semn, și-atunci la el“.

Năvălirea Țiganilor în Pesta și păruiala dadei.

Acum dau năvală 'n Pesta
Știți ca porcii seara 'n sat,
Toți cu ochii după mese
Să se pună la 'mbucac,
Și unde zăreau mâncare
Dau la ea, — fără 'ntrebare. —

Cula, hop la beutură, —
Dar' 'mi-l rade peste gură.

Bêtrânu' Huma, mai cu cap
Pune ghiara pe-un colac,
Dar' dând să vină 'napoi
În loc de-unul zărea doi.

Riciu, fuga dela blid
Tot strigând că-i opărit.

Unul lovit altul pârilit
Toți se trase înapoi,

la *Neoplanta* sub supravegherea comitelui *Timișului P. Csernovits*. *Csernovits* totodată este trimis și la *Chichinda*, ca să sugrumerșcoala de acolo. Se zice, că până acuma deja sunt închiși 500 de inși, dintre cari doi deja au fost executați prin ștreang.

(Gaz. de Trans.)

Neoplanta (Ujvidék), 13 Maiu.

Adunare de popor convocată de metropolitul sârbesc. Convocarea sună întregei confesiuni neunite, va se zică și Românilor și Grecilor. Români din *Bihor* au protestat la timpul seu (v. *Org. Naț. din 12 Maiu v.*) declarând, că nu vor lua parte la adunare.

Cluj, 16 Maiu.

Ioan Palfi declară în „*Erd. Híradó*“, că Maghiarii sunt hotărâți a proclama cu majoritatea voturilor îndată la începutul ședinței prime — uniunea fără condiții. În contra răs-vrățitorilor stau la dispoziție 100 mii Sécui înarmați....

Agram, 16 Maiu.

Banul Iellacici a trimis o proclamațiune către toți Sârbii, provocându-i să se înarmeze și să fie gata a lupta în contra Maghiarilor la ori-ce minut, de cumva acestia ar năvăli asupra lor. Garda națională încă a primit ordin, ca până în 21 Maiu se facă o conscriere, căci la timp de nevoie și ea va eși pe câmpul de bătălie. De prin *Bosnia* încă simpatizează mulți cu cauza Sârbilor.

(Gaz. de Trans.)

Pesta, 16 Maiu.

Ministrul-președinte contele *L. Batthyány*, ca locțiitorul ministrului de război a dat ordinațiune pentru înființarea *honvezimei*. Deocamdată *honvezimea* va număra 10.000 de capete. (*Kerékgyártó: Nev. napok.*)

Carloveț, 16 Maiu.

Patriarchul Raiacici a ars în mijlocul pieței epistola comisărilor regesci *Csernovits*, în care *patriarchul* este provocat să disoalve adunarea la moment.

(*Kerékgyártó: Nev. napok.*)

Blaș, 17 Maiu.

Petițiunea națională se subscrie de către doi episcopi-președinți, doi vicepreședinți și șese secretari. (*Barițiu.*)

Sibiu, 18 Maiu.

Nația săsească a ținut azi la 10 ore o adunare publică. S'a pertractat cauza uniunii. Resultatul a fost, că toți au strigat ca din o gură: „nu vrem uniune cu Ungaria!“ Un deputat a propus să se reînnoiască liga săsească din 1613. Propunerea s'a primit cu aplaus. (*Sieb. Bote.*)

Blaș, 18 Maiu.

Episcopul *Andrieu* pleacă la *Cluj*, ca să depună jurământul omagial. (*Barițiu.*)

DIN LUME.

Războiul ispano-american.

Războiul dintre cele două state se desvoaltă foarte încet. Luptă hotărâită încă nu s'a dat. După *Manilla* din *Filippine*, s'a mai întemplat săptămâna trecută o ciocnire la insula *Porto-ricco*, dar' fără urmări mai însemnate. *Admiralul american Sampson* adevădat bombardat întări-turile orașului spaniol *San-Juan* de pe *Porto-ricco*, fără de a putea cuprinde orașul.

Flotele amânduror state se află în apele oceanului *Atlantic*, dar' mereu se încunjură. Flota spaniolă a plecat înspre *Cuba*, așa se crede, și într'acolo 'și-a luat calea și flota americană. Aici poate să se întemple lupta hotărâtoare, care mereu se așteaptă. Alte știri mai amănunțite lipsesc până acum, de oare-ce în mai multe părți sunt tăiate sîrmele (droturile) cablurilor (ale telegrafului din apă).

Americanii au cercat săptămâna trecută să debarce în *Cuba* și să dea ajutor și arme răsculaților de acolo, dar' n'au isbutit. Spaniolii 'i-au respins vitejește.

Din *Madrid* se vestește, că ministrul a abzis și regina-regentă a însărcinat tot pe fostul ministru-president *Sagasta*, cu formarea noului minister. Se vede, că unii din fostii ministri vor fi înlocuiți cu alții noi.

De altcum în *Spania* acum e liniște, numai lipsa de bucate și de bani crește din zi în zi.

Toți se 'rhoalbe cu mirare
De acesta lucru mare.

Dar' după multă căutare
Eată-l și dada răsare,
Mornăind, năcăjit rēu,
Că n'o dat de millineu,
Căci pe care-l întreba
Tot cu hohote-i zicea:
„Mai la vale-i cu o casă
„Mai la vale-i cu o casă“.
Dada însă nu se da
Pân' ce 'n urmă-l închina.

Dada: „Da ce-i bre de nu mâncați?
„O doar' s'unteți săturați,
„Dați încoaci, veniți cu mine
„Că doar' nu v'a fi rușine“.

Dada precum 'mi-se pare
N'a știut de pieptenare,
Și să vîră dup'o masă
Vrea să 'mbuce nici că-i pasă.

Faraonii naibii stau
Și cu toții să 'nholbau,

Cum să-i umble și la dada
Cum s'o iee, cum să-i dee
Și-o să-l frece pe spinare
Să-l sature de mâncare.

Dada: „Da haidați bre, ia dați aci,
„Că zama acuși s'a răci!“

Atunci jap!! Dada tresare
Că 'mi-l rade pe spinare,
Ba-l înaltă, ba-l cinstește
Ba-l țesală vlădicește.

Dada: „Hohaho! Ean' stăi fârtate
Că nice nu ne-am certat,
Stăi, ean' stăi, să ne certăm
Ș'apoi să ne 'ncăierăm.

Dar' Ungurul, știți a fală
Dă din gros și 'mi-l țesală,
Și-i cară la pumni mereu
De-a vîz't dada millineu.

Dada bietul tot într'una
Să ruga și să codea,
Să trăgea și să smunca,

Răscoală în Italia.

Frumoasa Italie, „grădina“ Europei, dulcea noastră soră, de unde ni-se trage neamul nostru, a fost sconduită săptămânile trecute de o puternică și sângeroasă răscoală. Răscoala s'a început în 26 Aprilie în orașele *Faenza* și *Bari*, de unde în zilele următoare s'a lătit aproape în întreaga Italie.

Mai inverșunată a fost răscoala în *Milano* (Italia de mează-noapte), care s'a început în 6 Maiu c. și unde miliția a fost silită se folosească chiar și tunurile, ca să bombardeze o mănăstire, de unde pușcau răscolaii. Și ceea-ce e mai grozav în lucru, este împrejurarea, că la răscoală au luat parte țeranii de pretutindenea, năvălind în orașe și atacând miliția și deregătorii și omorând fără milă pe oamenii bogați, pe proprietari și fabricanți.

Când s'a început răscoala, prin telegrame s'a vestit, că pricina ei este lipsa de bucate, care se simte pretutindenea în Europa. Mai târziu însă a eșit la iveală, că da, lipsa este isvorul răscoalei, însă lipsa și miseriile, cari dăinuiesc de ani de zile și cari au fost pricinuite nu atât de roadele slabe, ci mai mult din partea stăpânirii, care a pus prea mari poveri, în dări și alte biruri, pe bietii locuitori și care, dimpreună cu slujbașii sei, nu s'a îngrijit nimic de soartea lucrătorilor și a țeranului, talpa țerei.

Răscoala a scos la iveală o rană adâncă, care este pe trupul Italiei, a scos la iveală relele, de cari e bântuită, anume, că stăpânirea a stors până la măduvă pe locuitori, 'i-a calicit și adus la sapă de lemn și aceasta în urma prea marelui sumeții a celor dela putere și a risipei de bani, ce au făcut ei, apoi în urma multelor și împovărătoarelor dări și ale tuturor nedreptăților, făcute de slujbași. De aceea țeranii au fost ușor înduplecați de către *socialiști* și *radicali*, cari voesc a răsturna împărăția și a face

Când în dreapta, când în stânga
Pân' și-a pus pe alba brânca.

Atunci rade-o și-o mpletește!
Dă-i calcăie vlădicește
Și spre casă 'mi-o țivește.
Tot: „Hih! a'buțo 'n sbor,
„Că țip vaibii revereanda,
„Ba și pipa și căldarea
„Ca să-ți vină mai ușor“.

Așa scâpă bietul dada
Plin de prav și asudat
Și 'ntr'un codru jos pe iarbă
Începe la blăstemat:
„Noa, milleneu, mil'ileu!
„Batâmi-te Dumnezeu,
„Și vangheliile toate
„Tot în cap să te potoape,
„Harhanghelii și cu sfinții
„Să te faci prav cu dinții,
„Și cu clește să te prindă
„Și de nas să 'mi-te 'ntindă,
„Cum m'a tras hâla pe mine
„Colo 'n Pesta pentru tine“.

republică, să iee armele în mână și să răstoarne starea de azi a lucrurilor, care lor numai umilință, suferințe și chinuri le hărăzește. Căci în adevăr, după-cum reese, planul a fost, să se proclame republica, a cărei capitală să fie orașul *Milano*.

Așa să răsbună în lumea aceasta nedreptățile asupritorilor!

Răscoala acum s'a potolit, s'a înecat în sânge. Miliția a isbutit cu mare greu a bate pe răscolaii, căzând sute de jertfe din amândouă părțile. Focul însă arde și acum sub spuză.

Deocamdată ținem a constata, că relele de cari suferă Italia, toate bântuie și la noi, ba încă la noi se mai adaogă și altele, cari în Italia nu sânt. Dar' „părintescul“ nostru guvern nu vede, n'aude și stăpânitorii nostri nu vreau să învețe din pășaniile altora, ci merg orbiș spre prăpastia, în care se află acum frumoasa, dar' nefericita Italie.

SCRISORI.

Oaia cea perdută!

Tout, Aprilie c.

Onorată Redacțiune!

În toamna anului 1896 și-a ocupat postul preotul *Gavriil Beșan* în comuna noastră *F.-Tout*, care a devenit ales prin lingușirile și promisiunile cele mari isvorite din gura unui pășos, afară de aceste poporal și-a arătat stima și iubirea față de vâduva preoteasă, al cărei soț 'l-a păstorit 47 ani.

Dela ciasul intrării în comuna noastră prin apucăturile lui și-a câștigat ura și neîncrederea poporului, care ne mai putându-l suferi părăsește și sfânta biserică și trece la *nazarenism*, auzind și văzând, că chiar păstorul calcă a 3-a poruncă, injurând cele sfinte și botezând pe oameni în chipurile cele mai urite.

Ear' pe mine, ca învățător, văzându-mă că cel mai scump odor și mai prețuit imi este „limba și națiunea“, pentru care tot Românul adevărat ar trebui să-și jertfească chiar și viața, mă timbrează susnumitul preot de *agitator* și *Român sêlbatic*, în prețuita lui limbă (vad oláh) către *jidano-maghiari*, cu care banchetează. De când îl cunoaștem să vede, că scopul dînsului nu e altul decât nimicirea școalei noastre confesionale, pentru care poporul și-a jertfit averea în anul 1895 pentru zidire, numai ca să nu o pierdem, și azi putem zice că e prima în Bihor.

Venind ziua de 11 Aprilie, pentru a cărei sărbare poruncă mai înaltă nu am primit, preotul nostru în Dumineca Florilor a făcut poporului cunoscut însemnătatea zilei de 11 Aprilie și le-a zis, că în 11 Aprilie prelegere nu este, la ce băieții n'au venit la școală. În ziua amintită s'a prezentat la școală preotul susnumit și 'mi-a zis, că pentru-ce nu țin prelegere? La ce 'i-am răspuns că nu, de ceea-ce d-sa a publicat poporului, că nu este, la ce câți au fost la biserică pot se mărturisească.

De ura ce o păstrează față de școală, în decursul anului 1897/8 ca director local numai de 2-ori a cercetat școala până în timpul de față, ceea-ce pot să adevăresc, ear' în ziua de 11 Aprilie seara a luat parte la banchetul *Maghiarilor*, unde a petrecut până dimineața

zilei de 12 Aprilie, ascultând cântecul muzicanților, pe când în săptămâna patimilor și țeranii își înfrână poftetele și cu atât mai virtuos păstorul ar trebui să servească cu exemplu.

Eu ca învățător, văzând poporul atât de indignat, și pe această cale rog umilit pe forurile mai înalte bisericesti se cerceteze pașii oilor pierdute, ca să nu treacă și ora a 11-a, că atunci necazul e mai mare.

Vasilie Teuca,
învățător român gr.-or.

Conducătorii.....

Iclânzel, la anul 1898, luna Maiu.

Stimate Dle Redactor!

Subscrisul vin a lua condeiul în mână și a descrie soartea tristă a poporului din comuna mai sus amintită. Unde se mai află popor așa de înspoiat și decăzut ca în satul *Iclânzel*? Ce comună se mai află, în care tinerimea se nu știe ceti și scrie, acum în veacul luminării în care trăim? În poporul de aici, mult stimat dle Redactor, s'a încuibat și beția, din care pricină a părăsit toate însușirile bune. Acestea toate s'au întâmplat din lipsa unui conducător cu durere pentru popor. Eu cu bătrânii în decădere nu mă ocup, căci mai ușor 'mi-ar fi a merge între *socialiști* și a întoarce pe aceia din rătăcire, decât pe acestia.

Dar' 'mi-se sfășie inima pentru consoții mei juni, la care s'au încuibat și între ei foarte multe rele, ba știu vre-o 4 inși cufundați și în beție. Toate aceste rele vin din lipsa de învățătură, din care dînsii n'au avut fericire a afla diamantul cel mai scump, decât toate averile lumii, fiindcă ani de-arîndul a lipsit școala în regulă, cărțile și obiectele ce trebuiesc unei școale populare.

Soții mei juni mă țin pe mine nefericit, pentru-că nu fumez (pip) și nu beau ca ei și nu iau parte la petrecerile lor destrăbălate ce le săvârșesc Dumineca și în sărbători prin birturi, jocuri, șezători și alte lucruri demoralizatoare. Ei însă îi țin pe ei nefericiti pentru lucrurile ce le săvârșesc.

Dacă Domnul din cer 'mi-a dat mie un denar (adeacă învățătura ce o știu), pentru ca să-l folosesc și să-l sporesc, acela nu trebuie ținut în întunec și folosit numai pentru mine, fără trebuie să împart din el și deaproapelui meu, cum 'mi-s'a împărțit și mie prin alții. Așa trebuie să facem cu toții, și de aceea, iubii cetitori ai *Foii Poporului*, să ne iubim unii pe alții și să împărțim din denarul dat și deaproapelui nostru mai neștiutor. Să iubim cu foc ferbinte națiunea, școala și biserică, pe conducătorii națiunii, cari să îngrijesc de binele și fericirea acestora. Să iubim și pe învățătorul și preotul nostru. Ear' unde învățătorul și preotul este slab, care nu se interesează de școală și învățăturile ei, care ușor se pleacă pentru un blid de linte căpătat dela slujbașii stăpânirii, care nouă ne este răuvoitoare, acei preoți și învățători sânt vrednici de tot disprețul. Unde sânt asemenea conducători, știți voi, iubii cetitori, pe cine aveți voi învățător și sfătuitor?

Pe redactorul foii d-voastre, care deși în persoană poate să nu-l cunoașteți cu toții, dar' multe învățături și povețe vă va ști da, de nu aveți cu ce să-l răsplătiți. Ear' când dînsul e prigonit și osândit la temniță, să nu-l uităm și să-l spriginim, ca stăpânirea și sbirii să văză, că noi nici în temniță nu uităm pe ai noștri cei iubii.

Dumitru Iclânzan,
june plugar.

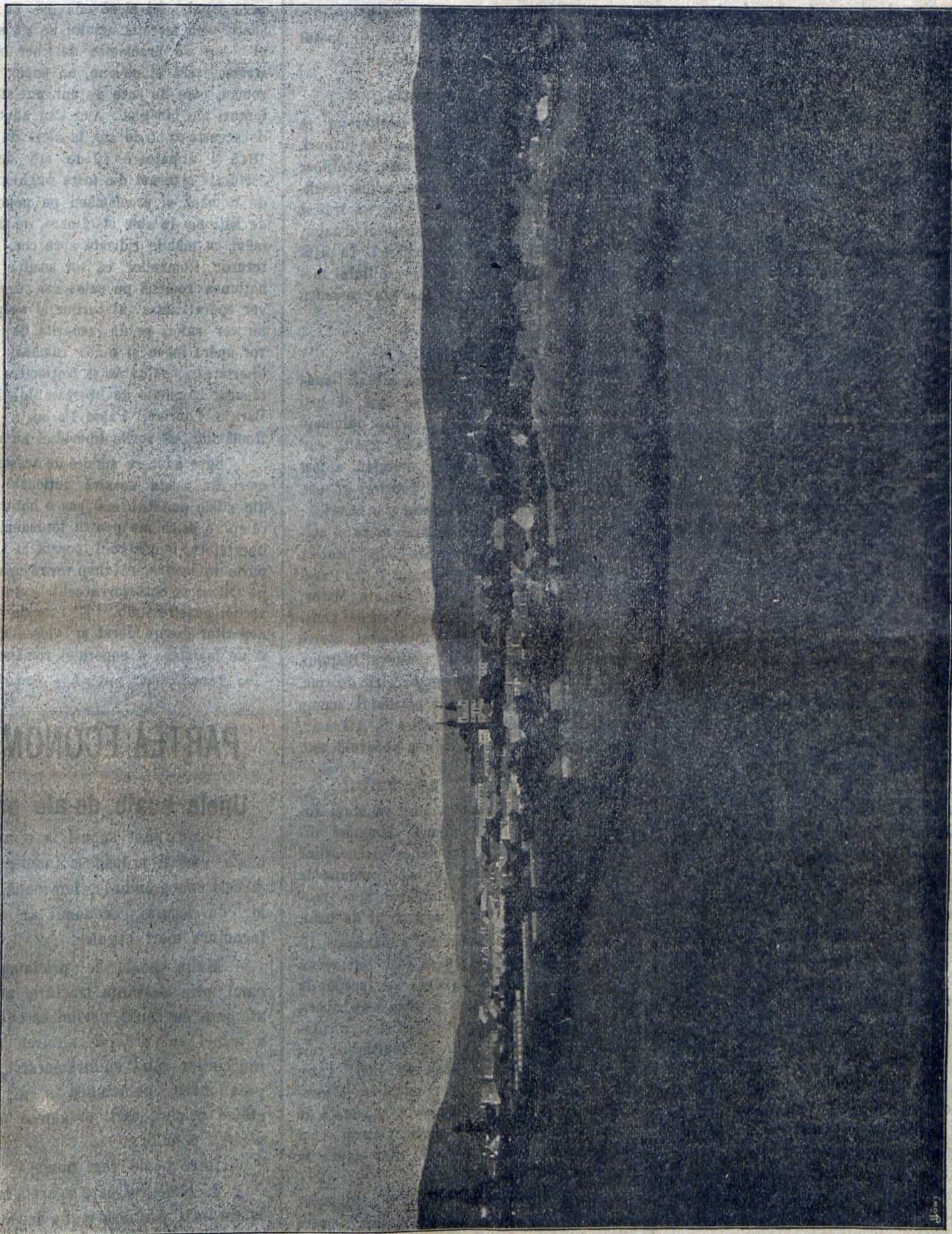
BLAJUL.

— Vezi ilustrația. —

Acolo, unde Târnavă-mare și Târnavă-mică, se apropie de olaltă în alviile lor nămolose, ca să se împreune, în unghiul format de împreunarea lor, se află așezat orașelul românesc Blajul, care de mai bine de un veac și jumătate este un centru însemnat de lumină, de unde s'au răspândit neconținut raze bine-

la Gherla și altul la Sâmbăta-de-jos, pe Țeara-Oltului, ear' reședința episcopescă a fost strămutată dela Alba-Iulia la Făgăraș. Fiind ales la 1729 de episcop Clain, el ceru și căpătă dela Împăratul Carol VI. în schimbul acestor domenii, domeniul și castelul Blajului, apoi strămută la 1738 în acest castel reședința episcopescă și „concepă și execu'ă în parte mare planul unui oraș românesc, care să fie lui și următorilor lui de reședință arhierescă,

1747, ear' biserica numai la anul 1756. Școalele s'au deschis la anul 1754 în mănăstire, prin urmașul lui Clain, prin episcopul Petru Pavel Aron de Bistra. Atunci, la început aceste școale constau din o școală primară, numită „școala de obște“, din un curs gimnazial de două clase și o școală pregătitoare pentru aceia cari voiau să se facă preoți. Tot în mănăstire era și un internat cu douăzeci de alumni numit seminar. Afară de aceasta,

făcătoare de cultură în întreg poporul românesc.

Școalele.

Blajul e alcătuit din două părți: orașul Blaj și satul Blaj. La anul 1738 exista numai satul Blaj. Existența orașului se datorește marelui episcop Ioan Inocențiu Clain (Micu), al treilea în șirul episcopilor români gr.-cat. După ce s'a făcut unirea, biserica română gr.-catholică a fost investită cu două domenii, unul

ear' culturai române de isvor nesecat". Spre acest scop el a hotărât să facă la Blaj mănăstire, seminar și școale. Cu ajutorul clerului el a și pus bazele acestora. El întemeiă ordul călugăresc al basilitanilor, cu 11 monachi, cari erau și profesori. La 1747 a început să se zidească biserica catedrală, ce se află în piața Blajului și mănăstirea, ce înconjoară de trei părți această biserică. Mănăstirea închinată Sfintei Treimi, s'a terminat deja la

episcopul Aron a mai întemeiat un alt seminar, numit și seminarul diecesan, care încă era cu internat.

Din aceste școale, întemeiate de acești doi mari episcopi, s'au dezvoltat cu timpul școalele, ce sânt azi podoaba Blajului și fala Românilor. Episcopii ce au urmat în scaunul episcopesc și în urmă arhieriscopesc și metropolitan din Blaj, s'an interesat fiecare de dezvoltarea și înflorirea acestor școale și peste

tot de promovarea și progresul învățământului. Fiecare a dat sprigin material operelor anterioarelor sale, dotând școlile și creând diferite fonduri și alte instituții culturale.

„Fiecare episcop a promovat dezvoltarea școlilor din Blaj, — zice un scriitor anonim. Inocențiu Klein le-a întemeiat. Aron le-a deschis și înzestrat. Rednic le-a lăsat toată averea sa. Grigorie Maior a întemeiat fundațiunea de pâine din venitele domeniului episcopesc, a seminarului și a fondului basilican pentru 200 studenți și a lăsat o fundațiune de 120 galbini pentru premiarea școlărilor eminenți. Ioan Bobu a creat salarii din averea sa pentru 5 profesori. Ioan Lemeni înainte de 1848 a plătit din punga sa pe unii profesori dela cursul filosofic. Alexandru Șuluțiu la anul 1865 a întemeiat cursul preparandial de 2 ani și la moartea sa a lăsat o fundațiune grandioasă, din care se plătesc 2 salarii profesoriale și numeroase stipendii pentru studenții din gimnasiu“.

Mult, am pute zice că mai mult decât toți a făcut metropolitul din urmă al Blajului, Ioan Vancea de Buteasa. El a jertfit sume mari din venitele sale, completând ceea-ce există, creând institute noue și ridicându-le pe toate la un nivel, corespunzător exigențelor moderne. Între altele el a întemeiat la 1884 seminarul de băieți „Vancean“, pe care la 1892 l-a strămutat în un nou edificiu, zidit tot pe spesele sale, ear' edificiul seminarial ridicat la 1884 îl destina de internat și școală de fetițe. În timpul guvernării lui și prin conlucrarea sa sa completat cursul preparandial, instalându-se în un edificiu nou, s'a edificat sala de gimnastică ș. a. m., și afară de aceasta marele arhieru a asigurat școlile și celelalte institute cu donațiuni însemnate.

Astfel s'au întemeiat școlile și institutele române din Blaj, cari sânt: gimnasiul cu 8 clase, seminarul teologic cu curs de 4 ani, preparandia cu curs de 3 ani, școala de fetițe și școala normală (primară), apoi internatele de băieți și de fetițe. Toate aceste sânt instalate în frumoasele edificii, ce mărginesc spre răsărit piața pătrată a Blajului.

Școlile din Blaj au devenit renumite curând după întemeierea lor și au început a fi bine cercetate. Pe timpul episcopului Aron numărul școlărilor era peste 300. De atunci și până în zilele noastre, în curs de 140 ani, din aceste școlile au eșit un număr mare de oameni cu știință de carte, cari au propovedit cultura în toate părțile locuite de Români. Între acestia au fost unii dintre cei mai însemnați bărbați de ai noștri, ale căror nume sânt eternizate pe paginile trecutului neamului nostru și vestesc rolul și însemnătatea acestor așezăminte de cultură națională.

„În aceste școlile — zice scriitorul anonim — a răsunat odinioară glasul deșteptător al apostolilor românismului George Șincai, Sam. Klein și Petru Maior, în ale căror scrieri generațiunile române dinainte de 1848 au aflat leagănul originii noastre, au cunoscut trecutul nostru dureros și au găsit motive de a se însufleți pentru viitorul poporului românesc.

„De pe catedrele acestor școlile s'a auzit într'un șir de ani glasul părintelui filologiei române Timotei Cipariu, ale cărui scrieri chiar și pentru cei-ce nu le aprobă întru toate, formează și astăzi baza ulterioarelor studii pe câmpul cel vast al filologiei și istoriei limbii române.

„Între păreții acestor școlile George Barițiu a învățat a rămâne Român, cum se exprimă dinsul în testamentul său și a cunoaște mijloacele cu cari un popor poate

înainta în cultură și a elupta drepturile sale politice.

„Din Blaj a pornit Aron Pumnul, ca să trezească conștiința, națională a fraților din Bucovina și Samoila Vulcan spre a deveni mecenatele literaților români și întemeietorul gimnasiului din Beiuș pentru frații din Ungaria.

„În Blaj s'a format acea conștiință națională în sufletul lui Andreiu Murășan, care s'a manifestat cu atâta putere și frumusețe în clasicul „Deșteaptă-te Române“ și s'a prefăcut apoi în conștiința unui popor întreg“

Aici a studiat timp mai scurt și poetul nostru Mihaiu Eminescu și mulți alții.

Biserica catedrală.

În mijlocul școlilor și institutelor se înalță falnic biserica catedrală, cu două turnuri. Ea la început a avut numai un turn, la mijloc; în forma ei frumoasă de acum a fost reedificată de episcopul Lemeni, care i-a ridicat cele două turnuri și a făcut frumosul fruntar, ce este o podoabă a acestei biserici. În piață se află mai multe case de ale capitlului metropolitan, în cari își au locuința canonicii capitulari.

Residența.

În apropierea pieței spre meazăzi-apus se află frumoasa reședință sau cum se mai zice castelul metropolitan. El a fost odinioară proprietatea principelui Michail Apafi, ear' apoi trecând în posesiunea statului, a fost dat dimpreună cu domeniul, bisericii gr.-cat. Aici se află oficiul arhidieceșan și o biserică; lângă castel se extinde o grădină mare și cultivată artistic. În cripta de sub biserică sânt înmormențați dintre episcopi Petru Pavel Aron, Atanasiu II. Rednic, Gregoriu Maior, Ioan Bob și metropolitul Ioan Vancea. Ceialalți, anume metropolitul Alexandru Sterca Șuluțiu e înmormențat în cimitierul Blajului, Lemeni în Viena, ear' Inocențiu Klein doarme, somnul vecinic departe de pământul scump al patriei, în Roma, în biserica S. Atanasiu, visând redeșteptarea și fericirea poporului său.

Reuniuni și alte așezăminte.

În Blaj se află mai multe reuniuni românești, cum sânt: reuniunea femeilor române, casina română, reuniunea pompierilor și reuniunea de consum, prima reuniune de felul acesta la Românii din Ardeal, apoi reuniuni de ale școlărilor și un institut de bani.

Aici se află o tipografie românească, tipografia arhidieceșană; ea a fost întemeiată de episcopul Aron și tipărirea s'a început la anul 1760. În tipografia aceasta s'au tipărit în decursul timpului multe cărți și lucrări însemnate, apoi mai multe foi românești, cari au apărut din când în când în Blaj. Între aceste din urmă a fost însemnată cu deosebire foaia: „Organul luminării“, redactată de eruditul nostru filolog Timotei Cipariu, apoi alte foi bisericesti și școlare. Azi apare în Blaj o foaie săptămânală.

În Blaj este și scaunul unui protopopiat român gr.-cat. (protopopiatul Blajului), de care se țin 28 de parohii și 1 filie, cu 16.692 de credincioși.

Blajul este un orașel, care în timpul mai nou a luat avânt frumos în dezvoltarea sa; ca loc comercial e însemnat pentru târgurile sale. Numărul locuitorilor este de 2321, dintre cari peste 1700 sânt Români (afară de școlari), ear' ceialalți aparțin la diferite naționalități, Nemți, Unguri, Ovrei etc.

În Blaj sânt înmormențați afară de episcopii și metropoliții amintiți, mai mulți

canonici, cari s'au distins pe terenul științific sau au făcut fundațiuni, între cari amintim pe Vasiliu Rațiu, pe Timotei Cipariu, părințele filologiei române ș. a.

Câmpul libertății.

Din sus de Blaj, pe țărnul Târnavei, între stațiunea călei ferate și oraș se extinde o câmpie, pe care se vede o peatră comemorativă. Călătorul, care își va îndrepta pașii spre acet loc, se se oprească și se-și descopere capul, căci el se află pe un loc sfânt, sfințit prin măreția actului ce s'a săvârșit pe el. Aici s'a proclamat de liber în țeara sa strămoșească el pe sine, un popor — poporul român, care de sute de ani purtat-a grelele lanțuri ale iobăgiei. Aici s'au adunat înainte de aceasta cu 50 de ani, la zilele de 3/15 Maiu 1848 și următoare 40 de mii de Români, cărturari și țărani din toate unghiurile locuite de Români, și proclamând pe poporul român de națiune de sine stătătoare, au depus jurământ cu mâinile ridicate spre cer, în numele tuturor Românilor, că vor susține totdeauna națiunea română pe calea cea dreaptă, că o vor apăra contra atacurilor și asupririlor, că nu vor suferi se fie asuprită de nimeni, că vor apăra legea și limba română, precum și libertatea, egalitatea și fructitatea! Aici au răsunat cuvintele de libertate ale lui Birnuțiu, Barițiu, Laurian, Papiu Ilarian ș. a. vestind Românilor, că zorile libertății au sosit!

Spre aducere aminte de aceste momente mari din viața noastră națională, adunarea din zilele amintite mai sus a hotărât ca acest câmp să se cheme pentru totdeauna „Câmpul libertății“, nume ce-l poartă și azi și-l va purta totdeauna, cât timp vor răsună pe Murăș, pe Olt și pe Someșuri accentele dulcii și străvechei noastre limbi. El este un monument neperitor despre dorul și iubirea de libertate și de înaintare a poporului românesc.

Din „Țeara-Noastră“, partea I. Silvestru Moldovan.

PARTEA ECONOMICĂ.

Unele boale de-ale pomilor.

Pomii sânt supuși la o mulțime de boale, cari îi prăpădesc înainte de vreme și cari cunoscându-le, împreună cu modul lor de lecuire, economii ar pute ușor încunjura mari pagube.

Multe boale le pricinuește însuși omul, prin neștiința tractării acestora. O atingere cu sapa, nevindecarea în regulă a ranei cu prilejul altoirei, vătămarea rădăcinilor când cu strămutatul, umezeala prea mare, uscăciunea ș. a., sânt tot atâtea pricini, cari pregătesc boalele și perirea pomilor.

Între boale vom numi:

1. *Șancdrul*, care se arată la trunchiu, la un ram sau mai multe deodată. Locul unde se ivește această boală se cunoaște după coaje, care începe a se strica, rămânând ca niște răni, pe a căror margini cresc un fel de bureți, ce tot zămuesc. Cu timp rana aceasta cuprinde întreg trunchiul sau ramura de jur împrejur, ear' partea din sus de ea se uscă. Această boală, fiind lipicioasă, se poate prinde și la alți pomi și mai cu seamă altoind mlădițe din un astfel de pom, ele ar îm-

prumuta boala și pomului sănătos, în care s'ar altoi.

Boala aceasta se naște prin curățirea fără rinduală a crengilor, neungând rănille, prin grindină, arșița soarelui ș. a.; ear' spre a o pute vindeca este neapărat de lipsă să se taie nu numai coaja, dar' și lemnul părții bolnave, lăsându-se tăietura să se uște. După câteva zile rana se unge bine cu ceară de altoit; ear' pe urma acesteia, fiind lucrul bine făcut, coaja crește îngrabă.

2. *Gălbinarea* se pricinuește, dacă pomul e pus într'un loc prea umed, sau dacă acesta, și sbicit fiind, nu-i priește; mai departe dacă pomul s'a pus prea afund, sau că rădăcinile îi sânt stricate de vermele alb.

Gălbinarea se cunoaște după colorarea frunzelor, cari îngălbinesc peste vară și cad de timpuriu. La astfel de pomi creșterea e de tot neînsemnată.

Fiind umezeala pricina boalei, trebuie să se mijlocească într'un fel scurgerea apei, adică să se dreneză pământul. Gunoirea locului încă ajută. Deasemenea ajută stropirea pomilor cu sulfat de fer. După-ce frunzele au crescut îndeajuns, se tolesc (se disolvă) 2 grame sulfat de fer într'o litră de apă; ear' tinere fiind frunzele se va pune numai un gram de sulfat de fer la 1 litră de apă. Cu această materie se stropește coaja pomului, ramurile și frunzele de-arindul. Dar' și udarea la rădăcină încă e bună. Stropirea aceasta se face de două sau de trei-ori, totdeauna pe timp nuoros sau seara.

Dacă pomul atacat de această boală nu se lecuiește, el piere.

3. *Cleiu* se arată la perseci, pruni, cireși, vișini ș. a. pomi cu simburii tari. Coaja unui pom, cuprins de această boală, creapă în deosebite locuri și pe acolo ese cleiu. Pricina boalei este curățitul fără pricepere al crengilor. Întemplantându-se ca rana să se întindă împrejurul crengii, partea din sus a ei se uscă.

Locurile bolnave se taie — coaje și lemn — cu un cosor tăcios, ear' de-a lungul pomului se fac mai multe tăieturi în coaje ca să se scurgă suctul, care să sterge adese-ori cu o spongie udă. La câteva zile ranele se uscă și apoi se unge bine cu ceară de altoit.

4. *Rugina* se arată mai cu seamă pe frunzele perilor și în această întemplantare pomul suferă. Pucioasa pisată împedecă formarea ruginei.

5. *Stărpiciunea* urmează sau din pricina brumei în timpul înfloririi, sau din o căldură din seamă afară mare, sau din pricina că în cutare an pomul a fost prea încărcat de poame. Aceste soiuri de stărpiciune sânt trecătoare. Dar' sânt alte două soiuri, cari nevindecate fiind din partea economului, nerodirea urmează an de an. Una din aceste e

pricinuită de slăbiciunea pomului și alta de puterea lui prea mare. În cazul dintăiu trebuie să se schimbe pământul din jurul pomului și să se ganoiască.

În cazul al doilea, se descoperă rădăcinile pomului, tăindu-se una din cele mari; crengi să nu 'i-se taie timp de doi ani. În chipul acesta ni-se va împlini dorința de a face pomul poame.

Prinderea roilor.

Stuparul priceput face de timpuriu pregătirile de lipsă pentru prinderea roilor. Spre acest sfârșit el trebuie să aibă la îndemână mai multe coșnițe de prins, lipite frumos pe dinafară, afumate, spălate și unse măcar cu mătăcină pe din lăuntru; să mai aibă o oală și putregaiu de salcă sau balegă uscată ori și riză, cu cari să facă fumul, une-ori de lipsă, la prinderea roilor. Pentru afumat este și un foiu anume, care adesea face bune servicii. Afară de aceste mai sânt de lipsă: o scară, pari lungi, fețe de masă sau altceva de acest fel.

Roi, la a căror prindere se folosesc lucrurile aici numite, se numesc *roi firești*, cari es de sine, când le-a sosit timpul. Afară de acestia mai sânt *roi mâiestriți*, despre cari vom vorbi altă-dată.

Roi firești se arată în Maiu, Iunie și Iulie. Eșind din coșniță roiul sboară împrăștiat câtva timp, după aceea se pune pe un pom, arbor, tufă, gard ș. a., ce se află în apropiere. Fiind însă legate de pari lungi coșnițele, de cari am pomenit, și răzimate de pomi, roii se așează de-a dreptul în vre-una din ele. Se poate totuși întemplantă, ca roiul să se tragă către alt obiect, unde n'ar fi coșniță; în acest cas una din coșnițe se mută îngrabă acolo și cu chipul acesta roiul se așează în ea. Acest mod e cel mai bun și mai lesnicios pentru prinderea roilor. E cel mai bun mod, pentru-că, prinzându-se fiecare roi îngrabă, nu li-se dă prilej să se mestece roii, ce ar eși unul după altul, lucru care adesea vine înainte, și cu o cale, se preîntemplantă necazul, ce-l are stuparul, punându-se roiul într'un loc rău, s. p. într'un arbor înalt, într'un gard ș. a., în care întemplantă, nu arare-ori omul trebuie să lucre ciasuri de-arindul, pe când prinzând roiul în coșniță, totul se isprăvește în câteva minute.

Punându-se albinele pe o creangă subțire, coșnița se întoarce cu gura în sus, se pune drept sub grămada de albine, scuturându-se creanga. Coșnița se ține așa câteva minute, ca albinele să se așeze în ea și, mai punându-se albine pe creangă, se scutură din nou. După-ce s'a liniștit roiul, coșnița se întoarce cu grije, punându-se pe un scaun cu gura în jos, până s'au adunat albinele în ea; după aceea se pune la locul seu în stăpină, sau având coșniță de scânduri (mobilă) se strămută în aceea.

Mai cu greu se prind roii cari s'au pus în arbori înalți; aici e de lipsă scara și fumul. Nu e ușor a-'i prinde nici din garduri, unde e de mare ajutor foiul.

Când roiul se reîntoarce.

Se întemplantă, că roiul să prinde în coșniță, dar' în scurt timp ese și să reîntoarce acasă. Altă-dată sboară, fără a intra în coșniță, ce 'i-s'a pregătit, ci earăși se reîntoarce de unde a eșit. Pricina acestui rău e prăpădirea matcei cu prilejul prinderei roiului sau căderea ei îndată după-ce a eșit din coșniță. Sânt matce bătrâne, neputincioase, cu aripile și picioarele stricate, cari nu pot sbura, ci, vrând să se avente cad, și albinele fără matcă se trag la locul cunoscut.

Dacă stuparul e acasă cu prilejul roitului, urmărind eșirea albinelor, poate vedea căderea matcei slăbănoage; deci o va pune pe un fagur, acoperindu-o cu un coperiș anume spre acest sfârșit. Coșnița, din care a eșit roiul, se strămută fără întârziere, ear' în locul ei se pune o coșniță goală și sub ea matca sub coperiș. Roiul întorcându-se la coșniță și dând de matcă să liniștește; matca aceasta slobozită de sub coperiș, se mai poate lăsa câtva timp în coșniță, dacă n'am avé să-i dăm altă matcă tinere fructificată. Mai cu seamă în coșnițele mobile se poate lăsa matca bătrână, până la timpul când vom avé matcă bună, cu care să o înlocuim; căci în aceste se poate face înlocuirea ori-și-când. La înlocuire se urmează astfel: matca bătrână se prinde și se omoară, lăsându-se albinele timp de 24 ciasuri fără matcă; după aceea li-se dă pe un fagur și sub coperiș matca cea bună, care după alte 24 ciasuri se sloboade, pentru-că în acest timp s'au împrietenit cu ea.

Roi, așa numiți fugari, sânt aplicați a zbura mai departe și deci nu se pun la îndemână. Pentru împedecarea zborului acestora e de mare folos năsipul mărunt și mai cu seamă apa cu care să se stropească în calea lor.

Maiu.

Povețe economice.

Sfârșim cu séménatul cucuruzului, și în timp secetos nivelăm cu tăvălucul séménaturile de primăvară. Sfârșim cu ogoritul. Cosim întâia-orașă luțerna, trifoiul și alte ierburi séménate. Dacă e secetă, udăm lizevile. De cumva crezi că poate să brumeze, atunci e bine să faci foc prin vie, dar' cu paie umezite. Rupe mustețele dela vie, ear' vița o leagă la par. Cu ori-ce preț stropește omidele, ear' gândacii de Maiu, aruncă-'i la galițe. Dela altoi desleagă pantlica. Plivește în grădina de legume și strămută ce e de strămutat. Stupii încep a roi. Seamănă căneșă și în.

De-ale vremii.

Roua de seara și răcoarea din Maiu aduc fân și vin mult. Ploaia caldă din Maiu e binecuvântare. Rusalii umede, Crăciun gras. Roiul din Maiu prețuește un car de mălaiu. Gândacii mulți vestesc an mănós. Maiu ploios, Iunie frumos. De-îi brumă între Sf. George și Arminden, va bruma și între Sfinte-Mării. Când sânt greeri mulți, — fân are să fie puțin.

Statutele

„Societății junimei“ din comuna Babța.

§ 1. În comuna Babța se înființează »Societatea junimei«.

§ 2. Scopul acestei societăți va fi: moralitatea, religiozitatea, iubirea patriei și a de-aproapelui, îngrijire asupra onestității atât în fapte cât și în cuvinte, precum și lărgirea cunoștințelor.

§ 3. Spre ajungerea acestui scop vor servi: convenirile, prelegerile ținând cu ocaziunea acestora despre obiecte folositoare, precum și supravegherea asupra membrilor exerciată prin oficiali aleși.

§ 4. Ca membrii să-și poată lărgi cunoștințele, societatea va avea o bibliotecă sub numele de »Biblioteca junimei«, care va cuprinde opuri și ziare instructive, ce se vor procura din $\frac{1}{4}$ parte a venitului fondului și din dăruii marimonioase din partea autorilor, editorilor și redacțiilor.

§ 5. Cu »Societatea junimei« pot fi împreunate și societăți de cântări și de gimnastică.

§ 6. Membru ordinar al societății poate fi fiecare june ori jună cu purtare morală bună dela 15—24 ani, sau până la însurare și măritare.

§ 7. Fiecare membru la însurare și măritare se deobligă a se înscrie de membru societății de cumpătare locale.

§ 8. Cu ocaziunea înființării societății fiecare tânăr devine membru prin înscrierea în protocolul membrilor sau după aceea prin primirea regulată, luând asupra sa cu deosebire următoarele obligațiuni:

a) a lua parte la toate adunările;

b) a asculta serviciul divin Duminica și în săbători înainte și după ameazi;

c) a servi spre onoarea societății cu purtare bună;

§ 9. »Societatea junimei« va mai avea: membri fondatori, ajutători și onorari din această comună și de aiurea.

a) membrii fondatori vor solvi odată pentru totdeauna 10 (zece) coroane;

b) membrii ajutători pot solvi dela 20 fileri în sus cât vor binevoi;

c) membri onorari se vor primi toți aceia cari vor face servicii societății.

Membrii de sub b) și c) în adunări au vot consultativ.

§ 10. Membrii ordinari ai societății se vor împărți în două clase: a junilor și a junelor, care la cântări și petreceri vor fi într'un loc, ear' în ce privește §. 3 și 16 vor fi separați.

§ 11. Membrii societății se coadună odată într'o lună de comun Duminica sau în săbători în școală sau în altă casă onestă.

§ 15. Cu ocaziunea adunărilor se vor ține vorbiri respective prelegeri, se vor primi membri noi și se vor pertracta alte afaceri ale societății.

Deosebit grijesc adunările aceste, ca oficialii să-și îplinească datorințele să se ma-

nipuleze regulat cassa și peste tot asupra ținerei punctuoase a statutelor.

Vorbirile și prelegerile pot fi ascultate și de străini, dar' primirea de membri se întâmplă numai în prezența membrilor societății.

§ 13. Causale societății le desbate un comitet, care cu oficiali cu tot stă din 16, cel mult din 24 membri.

Societatea va avea următorii oficiali: un conducător, o conducătoare, un președinte, doi vicepreședinți, doi notari, un cassar, un controlor și un bibliotecar.

§ 14. Alegerea, atât a comitetului, cât și a oficialilor, se face la începutul anului în o adunare generală deosebită, cari se aleg pe un an; afară de conducător și conducătoare, cari se aleg cel puțin pe trei ani.

Oficialii și membrii comitetului pot fi realeși.

Tot atunci prin o comisiune exmisă spre acest scop într'o convenire de mai nainte, revidează rațiunile din anul trecut și biblioteca; cassarului, controlorului și bibliotecarului li-se dă absolut, dacă se află toate în regulă.

§ 15. Conducătorul societății poate fi numai bărbat de etate și încă sau preotul sau învățătorul, sau un alt bărbat cult și cu vază din comună.

§ 16. Conducătoare pentru june, care va avea a le instrua în pregătitul bucatelor, în lucruri muieresti peste tot, poate fi: preteasa, învățătoarea, sau altă damă cultă și cu vază.

Ceialalți oficiali și membri ai comitetului se aleg dintre cei mai de etate tineri.

§ 17. Convenirile, precum și adunările comitetului și cea anuală generală le convoacă conducătorul, în aceste preșidează, — dacă e împedat prin ceva, atunci substitutul seu, — dînsul conduce consfăturile, susține ordinea, enunță decisiunile și grijește de împlinirea acestora; vorbirile respective prelegerile libere le ține sau dînsul sau alt individ desemnat prin dînsul, dar' conducătorul grijește ca scopul societății se corăspundă pe deplin.

(Va urma).

Sfaturi economice.

De pe ce se cunoaște pe un agru lipsa de îngrășăminte azotoase, fosforoase și de potașe?

Când sămănăturile, deși au avut în timpul creșterii o culoare verde întunecată, dau paie multe, ear' grăunțe puține și slab dezvoltate, lipsesc în pământ îngrășămintele fosforoase. În pământul sărac de potașe le umblă rău plantelor rădăcinoase, păstăioaselor și trifoiului, de aceea în astfel de pământ e de lipsă gunoarea cu cenușe sau caliu. Încetarea de a crește sau îngălbînirea plantelor dovedește lipsa de materii azotoase. Împrăștiarea de chilisal sau pișat de vite pe timp umed, ajută acestui rău. Creșterea de macriș și alte plante de natură sarbedă, ne arată că locul are lipsă de o bună îngrășare cu materii văroase.

Guturaiul.

Guturaiul este o boală, care o capătă cu deosebire mării și peste tot caii tineri. Une-ori această boală se vindecă și de sine, dar' de multe-ori se desvoaltă în o astfel de măsură, încât trebuie luate măsuri pentru vindecare, căci din el se

poate desvolta o altă boală mult mai primejdioasă: mucoșia.

Cuprins de guturaiu, calul trebuie despărțit de alți cai, având la îndemână un vas cu apă pentru a-și pute spăla gura și a bea, fiindu-î sete; în jurul grmazilor se oblojește cu un petec de cojoc, pentru a-î ține cald, ear' de trei-ori peste zi 'i-se ung grmazii pe dinafară cu unsoare de argint viu. Deodată cu această lecuire calul se și aburește, ceea-ce se face punând într'un vas flori de fân, peste cari se toarnă apă ferbinte; în astfel de abori se ține capul calului de câte 4—5 ori pe zi, după cari în scurt timp, calul scapă de boală.

Morcovii sămănați prea de timpuriu.

Unii seamănă morcovii chiar și în straturi calde, dar' astfel de răsad numai rar ajunge a da recolte întru toate bune. Acești morcovi devin lemnoși și de o formă urită. Timpul cel mai potrivit pentru sămănat este cătră sfârșitul lui Aprilie, dar' se pot sămăna și în Maiu și chiar și la începutul lui Iunie.

Știri economice.

Foloasele grădinei școlare. Foloasele grădinei școlare pentru a face să înainteze cultura pomilor roditori și a legumelor sînt, după-cum reese din probele făcute în Austria, foarte mari. Învățătorul, poate face cunoscute sătenilor soiurile cele mai roditoare de arbori și legume, apoi din punct de vedere didactico-pedagogic grădina școlară dă materialul cel mai folositor copiilor de țeran. Autoritățile școlare din Austria, părăsesc de însemnătatea acestei îmbunătățiri, vin în ajutorul învățătorilor pe toate căile în scop de a le înlesni și pe calea aceasta isbânda școlalei.

„Țeranca română“. În comuna Boteni, jud. Muscel, s'a întemeiat o societate pentru industria casnică, al cărei nume este »Țeranca română«. Din statutele societății se vede, că scopul acestei societăți este răspândirea industriei casnice și pregătirea de țesături de tot felul în această ramură. Societatea se compune numai din femei și fete, cari plătesc pe lună sume mici, din cari se vor cumpăra materiale și uneltele trebuincioase pregătirii diferitelor feluri de țesături. Vinderea țesăturilor societății se va face de cătră comitet, cu prețurile cele mai mici, ear' câștigul se va împărți societăților. — Nu am pute întemeia și noi astfel de însoțiri?

Prețurile bucatelor în Brașov au fost la 6 Maiu — după-cum serie »Gazeta Trans«. — următoarele:

Grăul cel mai frumos 12 fl. de hectolitr, grău mijlociu 11 fl. 50 cr., grău mai slab 11 fl., grău mestecat 6 fl. 80 cr., săcară frumoasă 6 fl. 50 cr., săcară mijlocie 5 fl. 80 cr., orz frumos 5 fl. 80 cr., orz mijlociu 5 fl. 10 cr., ovės frumos 3 fl. 70 cr., ovės mijlociu 3 fl. 50 cr., cucuruz 4 fl. 60 cr., mazore 10 fl. 50 cr., linte 13 fl., fasole 6 fl. 50 cr., sămăntă de in 8 fl. 50 cr., sămăntă de cânepă 5 fl. 60 cr., cartofi 1 fl. 75 cr. de hectolitr.

Teara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș

de

Silvesru Moldovan.

(Urmare).

Apa cumpenă.

În regiunea isvoarelor Someșului-Rece și a Răcătăului vom da earăș de o raritate a naturii, de o aparițiune hidrografică, care în alt loc în Ardeal nu există și numai în părțile de pământ depărtate dela noi își are părechea. De pe coasta de mează-zi a *Pojarului*, un braț al muntelui Vêrful Vêrfului, isvorește păreul *Țițera*, care se împreună cu apa *Ză-nogii*, un afluent al Răcătăului. În apropiere își are obârșia *valea Arăzei*, care se varsă la Albac în Arieș. Între Țițera și valea Arăzei nu este despărțitoare de ape, astfel că ele, deși își au cursul în diferite părți, stau în legătură prin un braț, formând o *bifurcație între Arieș și Someș*. Numirea științifică de bifurcație își are la Români de pe Someș terminul seu poporal de *apa cumpenă*, termin firesc și încât știu eu necunoscut în terminologia geografică română. Asemenea »ape cumpene« se află mai multe în împrejurime. Astfel formează o »apă cumpenă« păreul *Găureasa* (care se varsă în Răcătău) și *Voineagul* (care se varsă în Someșul-Rece), adică o bifurcație între Someș și Răcătău, apoi *Valea-Mare* și *Valea-Blejoaia*, mai departe înspre Muntele-Mare earăș formează »apă cumpenă« isvoarele *Gălbănoasei*, *Rățoaiiei* și *Valea-Mare* etc. Alătura de falnica noastră Detunata și de minunatul Ghețar dela Scărișoara, *apa cumpenă* se înșiră în al treilea loc ca o raritate naturală din Munții-Apuseni ai Ardealului, deși »apele cumpene« ale noastre nu au proporțiuni așa de mari, ca bifurcațiile din America și Africa.*)

La Fântânele.

Muntele *Fântânele* este mărgăritarul tinutului de pe cele două Someșuri. Este punctul cel mai suav și mai încântător dintre toate, câte se află în împrejurime și însemnat cu litere neșterse în istoria vitejiilor românești, de oare-ce coastele și poienele lui martore au fost, acum 49 de ani, la o falnică biruință a armelor române. Clasic loc și pentru frumuseța și pentru reminiscențele, ce sunt legate de numele lui.

Dintre căile de munte, cari străbat de-a curmezișul munții de pe Someșuri, cea mai de frunte este calea, care pleacă din creștetul Munților-Apuseni, dela Albac și trecând prin Mărișel, coboară la comuna Someșul-Cald și mai departe la Gilău. Astfel ea împreună în prelungire Câmpeni din valea Someșului cu Clujul, de pe Someșul-Mic.

Dacă călătorul își va îndrepta pașii în această parte, Fântânelele îi cad în cale. Calea se așterne spre apus dela valea Arăzii și dela Vîrful-Vîrfului, prin o regiune de munte din cele mai încântătoare, trecând prin livezi și văi cu coaste de brădeturi și pe lângă păraie limpezi și curate, ca însași nevinovăția.

»Nici o călătorie de pe fața pământului nu cred că poate fi mai plăcută și mai încântă-

*) Cea mai însemnată bifurcație sau »apă cumpenă« este în America de meazăzi, între Orinoco și Amazon. Din *Orinoco*, la vre-o 200 chm. dela isvor, se desparte un braț, numit *Casiquire* și îndreptându-se spre meazăzi se împreună cu *Rio-Negro*, un afluent al *Amazonului*. Asemenea ape cumpene se mai află în America de meazănoapte, în regiunea isvoarelor râului *Missouri* în Africa de meazăzi etc.

toare — zice Frâncu-Candrea*) — decât aceea, când cineva merge dela Câmpeni călare pe la Fântânele la Cluj. Pe coama acelor munți, care par a se înălța până la cer, se întinde o pajiște, ca și cea mai frumoasă luncă dela șesuri, ear' coastele lor sunt acoperite cu dese și stufoase păduri de brad.

Prin o astfel de regiune sosim la Fântânele, așezat spre meazăzi-apus dela Mărișel și spre stânga dela valea Răcătăului.**)

*) În Rotacismul la Moți și Istrieni, București 1886. (Toponimia în Munții-Apuseni).

**) Pe hartele militare speciale Fântânelele sunt însemnate cu numele »*Holumb*«, cuvânt format din *columna* (triangulară), ce s'a aflat mai înainte pe culmea muntelui. (Va urma).

CRONICA.

Sosirea principelui Ferdinand la București. În 13 Maiu, la orele 11 și jum., a sosit acasă în capitala României AA. LL. RR. Principele *Ferdinand* și Principesa *Maria*, împreună cu micii principii *Carol* și *Elisabeta*.

R gele *Carol* și Regina cu suitele personale oficiale, și o mare mulțime aștepta sosirea trenului, în gara dela Cotroceni. Primirea a fost foarte călduroasă. Maj. Lor se urcă în vagonul princiar. Intrevederea este foarte intimă și călduroasă.

Când M. Sa Regele s'a coborât din vagonul princiar, cu micul principe *Carol* în brațe, asistenții isbucnesc în strigăte de *Să trăiască*.

Momentul este atingător. Micul principe este purtat de cei prezenți din brațe în brațe.

Lumea îi întreba: mai știi românește?

— *Yes*, răspunde acesta. Și apoi, după un minut adaugă, într'o românească perfectă:

— *Da, mai știu.*

O explozie de bucurie isbucnește în mulțime, când mica principesă *Elisabeta* este coborâtă, în brațe, de M. S. Regina, pe peron.

Toate doamnele, cari se aflau de față întind brațele, pentru a primi pe mica *Elisabeta*. Ea rămâne însă atrănată de gâtul M. Sale Reginei, care se uita cu dragoste în ochii ei.

Portretul lui Stefan-cel-Mare. Ministrul de culte al României a comandat pictorului *Obodeanu* un mare tablou, reprezentând pe *Stefan-cel-Mare* la *Racova*. Acest tablou, după-ce va fi expus la expoziția universală din Paris, la 1900, va fi așezat la universitatea din Iași.

„Reuniunea sodalilor români din Sibiu“ invită la concertul împreună cu teatru și joc, ce se va aranja Sâmbătă, în 21 Maiu n. 1898, în sala cea mare dela „*Gesellschaftshaus*“, sub conducerea dlui *Candid Popa*, învățător, și cu binevoitorul concurs al unui grup de clerici din seminarul „*Andreian*“. O parte a evenimentului venit curat este destinată fondului expoziției industriale, ce se va aranja în toamna anului curent. Începutul la orele 7^{1/2}, seara. Prețul de intrare: de familie (à 3 persoane) 1 fl. 80 cr., pentru domni 1 fl. (membrii Reuniunii 80 cr.), pentru dame 60 cr. Bilete de intrare se capătă seara la casă.

Program: I. Concert. 1. „*Eată zina triumfală*“, cor bărbătesc de *Hampel*. 2. „*O văi și voi coline*“, cor mixt de *Mendelssohn*. 3. a) „*Uite mamă*“, cor bărbătesc de *G. Dima*; b) „*Cât e țeara*“, cor bărbă-

tesc de *I. Vidu*. 4. „*Dacă 'n douăzeci de toamne*“, tenor solo, executat de dl *Ioan Stanciu*, cu acompaniare de muzică. 5. a) „*Primăvara*“, b) „*La o rundună*“, cor de dame de *Wiest*. 6. „*Bubue tunul*“, cor bărbătesc de **. 7. *Nevasta care iubește*, cor mixt de *G. Musicescu*.

II Teatru. „*Nu te juca cu dracul*“, comedie într'un act de *Iacob Negruzzi*. Personele: *Zoe Castelli*, văduvă: d-șoara *Maria Costea*. Zărzavat, vătaf: dl *Demetriu Axente*. Berbecean: **. *Timur*: dl *Vasile Medrea*. Mândita, cameristă: d-șoara *Paraschiva Rempold*. Conducici: dl *Teodor Cristea*. După producțiune urmează dans.

Din Vorumloc ni-se scrie: În comuna noastră *Vorumloc* avem biserică frumoasă și școală corăspunzătoare, și mai avem la biserică un fond de 600 fl., pe care l-au întemeiat părinții nostri cu multe osteneli și au statorit, ca cei noi căsătoriți, cari voesc să se facă membri, să solvească 2 fl. ca taxă. Dar' preotul nostru *Ilie Têrchilă*, cu comitetul parochial au hotărât, că acei cari voesc să se facă membri să dea numai 50 cr., la care noi sinodul nu am fost învoiți, căci mai mult ar crește fondul cu 2 fl. dela un membru, decât numai cu 50 cr., dară preotul a spus comitetul de a votat și cei din comitet și astfel au învins, căci din sinod n'au fost numai vre-o 10 inși și aceia au fost care acum au voit să se facă membri. Aceasta e o ispravă. Mai departe, o muiere săracă care slujește în România a dăruit 2 fl. să se cumpere o cădelniță, dar' până azi nu s'a cumpărat, cu toate-că a trecut mult timp. — Pe învățătorul nostru îl cunoaștem de om harnic. Cu mare strădanie a înființat un cor din 2 voci din ficiori, bărbați tineri și fete, și ne putem fâli că corul merge bineșor. Dar' ce folos, că dl părinte *Ilie Têrchilă* voește să ni-l strice, căci acum pe urmă s'au suit sus în pod ficiorii, ca să cânte, dar' părintele a trimis pe crâsnicul de 'i-a mntat jos. Cu toate acestea învățătorul s'a suit cu ceialalți coriști și au cântat. Astfel voește părintele înaintarea noastră! Mai sunt și alte lucruri, dar' pe cari acum le retăcem, nădăjduind, că se vor îndrepta lucrurile.

Mai mulți.

Procesul „Tribunei Poporului“. „*Aradi Közlöny*“ publică, că procesul de presă al „*Tribunei Poporului*“ se va ține în 8 Iunie. Pertractarea o va presida *Millye Gyula*, jude la tabla reg. din *Oradea-mare*, ear' acusa o va susține procurorul *Dr. Perjéssy Mihály*.

„Nemzeti Szövetség“ la Sebeșul-sășesc. Duminecă s'a constituit comitetul filialei societății de maghiarisare „*Nemzeti Szövetség*“ în *Sebeșul-sășesc*. *Sebeșul* are vre-o 5000 de Români, 2000 de Sași și 150 de Unguri. Tendința este deci evidentă.

Sperăm însă, că majoritatea acestui orașel nu se va lăsa îmbătățită cu apă rece și cu promisiuni deșerte.

După răscoala din Italia. Despre răscoala din Italia vorbim în alt loc al foii noastre. Știrile mai nouă vestesc, că Duminecă noaptea un batalion de soldați a desarmat în *Saido* 150 de lucrători și 'i-au exortat la *Chiasso*, să-i predea autorităților italiene.

Deputatul socialist *Pascetti* nu a părăsit Sâmbătă parlamentul, ba chiar și peste noapte a rămas acolo, ca să încujure arestarea, care era luată în programa arestărilor.

Societatea pentru teatru român. Cetitorii nostri vor ști, că afară de „Asociațiune” noi Românii mai avem o însoțire mare, cu fond de bani însemnat, cu menirea de a lucra pentru teatrul național românesc. Însoțirea aceasta își va ține est-an adunarea sa generală în Hațeg, în zilele de *Rusalii*, întâia și a doua zi. Aici se vor lua în seamă socotelile și se vor lua hotărâri pentru înaintarea societății. Cu prilejul acesta se vor face și frumoase sărbări în Hațeg. Hățeganii fac mari pregătiri de pe acum. Recomandăm țeranilor nostri de pretutindenea, dar' cu deosebire celor din Țeara-Hățegului, a lua parte la adunare și la sărbări în număr cât de mare.

Stefan-cel-Mare. Vestim cu plăcere, că a eșit în tipar în o frumoasă broșură: „Viața și faptele lui Stefan-cel-Mare și Bun, Domnul Moldovei”, de George Cătană, învățător. Prețul 40 cr. Se capătă la librăria „Tipografiei”. O recomandăm în atențiunea tuturor, dar' cu deosebire a preoților, învățătorilor etc.

1/13 Maiu la Sârbii din Croația. Sârbii din Croația au sărbătorit în 1/13 Maiu aniversarea zilei din 1848, în care au început lupta contra independenței Ungariei. În această zi națională, foaia radicalilor sârbi din Zagrab a apărut în cadru național sârbesc, roșu-albastru-alb. Foaia publică doi articoli ocazionali, unul de generalul *Sztratimirovics*, celălalt de contele *Zivkovic*.

Vremuri grozave. Ni-se scrie din *Mediaș*: Marți între orele 3 și 4 a fost o rupere de nori asupra comunelor *Așl, Rischisdorf, Buz, Mediaș*. A căzut gheață de o puteai încărcă cu caréle. Și pământul ce a fost arat, l-a dus tot povoiul, nimicind sămănăturile și florile pomilor. Zic oamenii cei bătrâni, că de când s'au pomenit așa vremuri grozave n'au mai văzut.

Împotriva Maghiarilor. În mai multe părți ale Austriei s'au ținut mari adunări îndreptate contra guvernului maghiar, din pricina pactului dualistic și a măsurilor aplicate față de socialiști. Astfel de adunări au fost în Brunn și apoi în alte 8 orașe din Moravia, apoi în Graz, în Olmütz și în două suburbii de-ale Vienei. Guvernul Ungariei a fost atacat aspru pretutindenea din ce se vede, că și afară de granițele Ungariei e foarte „iubit”.

Bucate din Siberia. O înveselitoare știre se vestește, anume: Cu deschiderea liniei ferate din Siberia, se ivește o însemnată concurență în piețele de bucate, în urma căreia prețurile ridicate de acum vor scăde. În Siberia a fost o roadă foarte bună de câțiva ani, așa încât se poate aduce de acolo foarte multe bucate.

Mulțumită publică se aduce pe calea aceasta evlavioaselor femei *Floarea Muntean* din comuna Chitighaz, care a dăruit sfintei biserici 6 stihare frumoase pentru prunci, asemenea și stimata doamnă economa preotului nostru *Vasilie Belș*, care a dăruit un stihar de culoare vântă și cu tricolor național, care frumos împodobește sfânta biserică. Bunul Dumnezeu să le răsplătească din darurile sale cele bogate, faptele nobile ce au revărsat față de sfânta noastră biserică.
Moise Olariu.

Lipsa de pâine în Galiția. În mai multe comune din Galiția s'a luat hotărârea, ca pe spesele comunei să instaleze brutării,

unde să se coacă pâine în fiecare zi și de unde oamenii săraci să o capete cu prețul jumătate. Locuitorii de tot lipsiți vor căpăta pâine gratis.

Cas de moarte. *Petru Chirilescu* fost protopop și decorat cu crucea de aur, a răposat și s'a înmormântat în 10 Maiu st. n. Îl deplâng fiul *Iulian*, notar public în Chișineu și fiica *Maria*, notăreasă în Pilul-mare. Fie-i țerina ușoară și memoria vecinică.

Nu a scăpat nici în apă. Un rar cas în cronica deținerilor s'a întâmplat zilele aceste în Paris. O calfă de barbier a fost prins de un polițist în momentul, când acela voia să fure niște bijuterii la un aurar. Deținutul a urmat polițistului fără șovăire plecând spre primărie. Când a ajuns însă pe podul *Arcole*, barbierul a sărit peste bariera podului în *Seine*. Polițistul nu și-a pierdut prezenta de spirit și a sărit după el. După o luptă înversunată cu valurile, și-a succes a prinde pe barbier. S'a încins apoi o nouă luptă între ei și era pe aci să se îneca ambii, dacă nu li scotea un pescar. Polițistul, ud până la piele, și-a petrecut prizonierul la primărie.

„Albina”. A eșit nrul 31 din vredenica revistă populară „Albina”, cu următorul conținut: 3/15 Maiu. — G. C.: Amintire istorică. — *George Adamescu*: *Simion Bărnoțiu*. — O: *Jigodia la câni*. — De ce rod șoarecii. — *Spiridon Popescu*: *Taifasuri cu moș George*. — Muștele sânt animale primejdioase. — Curiozități științifice. — P. G.: *Biserica lui Bucur*. — Îngropăciunea împăraților Austriei. — C. St. *Bileiurescu*: *Lăutarii nostri*. — *Econom. Grințescu*: *Cum să se spele rufe*. — I. O.: *Vorbire prin fluierare*. — *Dragoș*: *Împăratul Traian*. — Un cal cu rang de boier. — *Dela Buzeu*: *Cresus și Solone*. — *Sfaturi practice*. — Întâmplările săptămânei. — Informațiuni. — Adrese către redacție. — Ghicitori. „Albina” este în fiecare *Duminecă* și costă pe an la noi 8 lei.

Loc deschis. *)

Dare de seamă și mulțumită publică.

Subscrișii în numele reuniunii noastre de cântări venim a aduce mulțumită publică următorilor prea stim. domni și doamne, cari cu ocaziunea concertului împreună cu petrecere de joc, ce s'a ținut în sala școlii în *Dumineca* lăsatului de carne, în 8/20 *Februarie* a. c. au binevoit a suprasolvi în folosul fondului reuniunii cu următoarele sume, și anume: *Din Lugoș*: domni *M. Herman*, *S. Szabo* câte 1 fl.; *d-na M. Lupu*, *d-șoara M. Sfetcu* câte 45 cr.; *Nicolae Paian*, *Areta Dorca* 40 cr.; *Lazar Nincu* 20 cr. *Din Zgribești*: *I. Muntean inv.*, *P. Panga neg.* câte 1 fl.; *Ant. Panga*, *Ioan Tabla* 40 cr. *Din Belinți*: *Petru Căprariu*, preot 60 cr. *Din Honcici*: *d-na Ilici* 20 cr.; *Petru Lazar* 40 cr. *Din Drăgărești*: *d-na Heitler* 40 cr. *Din Jena*: *Ioan Zgriba* 40 cr. *Din Ohaba-Mut* etc: *Ioan Boeriu* 40 cr., ear' *din loc L. Vucovici* 40 cr.; *M. Ficher* 20 cr.

Tot cu această ocaziune exprimăm mulțumită publică și dlui *Ioan Jurca*, teolog abs. și inv. subst. în *Lugoș*, care cu câteva săptămâni înaintea concertului a binevoit a dona

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

pe seama reuniunii 6 câiete cu cântări naționale, comp. de *I. Vidu*, toate în preț de 1 fl. 95 cr.

Primească deci numiții spriginitori și pe această cale adâncă noastră stimă și recunoștință.

Oloșag, la 2 Martie st. n. 1898.
C. Popoviciu, *Georgiu Toma*,
vicepreș. reun. secret. reun.

R Î S.

Țiganul și călindarul Românului.

Se duse un Țigan în preseara Anului-Nou la un Român, care tocmai își făcuse „călindar” băgând sare în 12 găoci de ceapă și numindu-le după cele 12 luni ale anului. Românul ese afară, Țiganul rămâne cu călindarul Românului, și venindu-i postă de ceapă, două-trei găoci le mănca fiind sărate gata, ear' celelalte le aruncă în traistă; într'aceea vine Românul — dar' călindar ca 'n palmă; începe la Țigan: „Măi Rupo, doar' nu 'mi-ai mănecat călindarul?” — „Ce coldorar, că nici neam de neamul d-tale Romonico n'a fost cortorar (cârturar), d'apoi d-ta să fii coldorar”. Întru aceea Românul se apropie de Țigan, pe care îl trada mirosul și traista. — Ce va fi urmat nu știu..... destul că Țiganul eșind din curte zicea: „Măi, că și pentru o coaje de ceapă mai face vorbă”.

Împărt. de *Dem. L. Todoran*,
inv. (Căpâna-inf.).

POSTA REDACȚIEI.

V. G. în *Moșnița*. Se vor publica pe rind, de oare-ce sântem grămădiți cu material.

T. S. în *Lipova*. Știri de felul cum scrii nu putem publica; faceți arătare contra respectivului la judecătoria, dacă aveți probe.

Abonent nr. 8975 (*Iclânzel*). *Patima Dl. Is. Chr.* se află la noi, prețul 1 fl. 10 cr., asemenea și *Poesiile lui Murășan*, cu 1 fl. 75 cr. *Portretul lui M. va urma* nu peste mult.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andrieu Balteș*.
Proprietar: Pentru „Tipografia” societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

Viniuri de pe colinele Ardealului

I OSIF B. TEUTSCH

din vestitele pivnițe ale lui
in Sighisoara,
JOHANN BILLES.

(curate)

[1064] 7-20

se pot căpăta în Sibiu la

JOHANN BILLES.

Cele mai nobile

Călimdarul săptămânei.

Zilele	Călimdarul vechiu	Călimd. nou	Soarele
	Duminica Orbului, gl. 5, sft. 8.	rés.	ap.
Dum.	10 S. Ap. Simon	22 Iulia	4 22 7 38
Luni	11 S. Muc. Mochie	23 Desideriu	4 21 7 39
Marți	12 P. Epifanie	24 Susana	4 20 7 40
Merc.	13 S. Mța Glicheria	25 Urban	4 19 7 41
Joi	14 (+) Înălț. Domnului	26 Filip N.	4 18 7 42
Vineri	15 S. Păr. Pachomie	27 Lucian	4 17 7 43
Sâmb.	16 Cuv. Teod. sfințitul	28 Wilhelm	4 16 7 44

Tîrgurile din săptămîna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 11 Maiu: Păpăuț, Retisdorf.

Marți, 12 Maiu: Huedin, Luna.

Duminică, 10 până Mercuri, 13 Maiu: Cal (Káál).

Marți, 12 și Mercuri, 13 Maiu: Hadad.

Mercuri, 13 Maiu: Mănărade, Ozun.

Joi, 14 Maiu: Olpret, Orlat, Sâmbăta-inferioară, Hunedoara.

Vineri, 15 Maiu: Ighiu, Murăș-Cheța, Mociu, Năsăud.

Hârtie

pentru
scrierea de model la examen
(Propise)

se află de vânzare la
„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.
100 bucăți 65 cr.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea Stuparilor săteni

de
Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“

Prețul 35 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tratează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

La „Tipografia“, societate pe acțiuni în Sibiu se află de vânzare opul premlat și publicat de „Asociațiunea transilvană pentru literatura română și cultura poporului român“

POVEȘTI DIN POPOR

adunate de
Ioan Pop-Retegeanu.

Acest op, care se extinde pe 216 pagini, cuprinzînd cele mai frumoase povești și la urmă o însemnare a provincialismelor, costă numai 50 cr. plus 10 cr. porta.

Lucru durabil, solid și elegant.

Sibiu, strada Măcelarilor nr. 37.

Subscrisul am onoare a aduce la cunoștință on. public, că în lucrătorea mea de păpucărie efectuesc tot felul de încălțăminte pentru domni, dame și copii, precum și tot felul de reparaturi cu prețurile cele mai moderate; oferesc totodată spre mulțumirea tuturor **marfă solidă și prompt executată.**

Atrag atențiunea on. public, că m'am hotărît — de aci încolo — a cerceta toate tîrgurile de țeară din Ardeal, servind cu lucru bun și durabil executat în lucrătorea-'mi proprie, ear' nu marfă de prin fabrici, precum fac mulți alții.

Recomandându-mă spriginului binevoitor sum

Sibiu, în Aprilie 1898

cu distinsă stimă

Constantin Dragoș,
măiestru pantofar.

[888] 12—12

Marfă gata și materialul oel mai bun.

Fabrică de săpunuri fine în Orlat.

Nu e încă destul de cunoscut, că în țeara noastră este o fabrică, fabrica chimică a domnului

[624] 10—42

Dr. H. Schielbach în Orlat,

care se ocupă cu fabricarea săpunului de toaletă și de parfumerii și produce numai marfă curată, care se poate compara cu ori-ce altă concurență. De aceea

e de mare preț

dacă p. t. publicul face o încercare și se convinge de bunătatea acestor fabricate. Săpunurile de toaletă sînt, în urma compoziției lor, foarte fine și binefăcătoare pentru piele. Se pot cumpăra din cele mai multe localuri de boltă ale Sibiiului.

Pentru cei-ce se interesează e de însemnat, că la librăria „Tribunei“ este expusă pentru comercianții din afară o colecțiune de mustre de săpunuri dela Orlat.

„ARIEȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvind în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sînt de a se însinua spre abzicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițînd starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoalvă cu reîntoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu caventi.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță hipotecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă intabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

[1019] 8—60

În numele direcțiunei:

luliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

La concurență!

Cea dintâiu magazie de mașini de cusut

a lui

Aureliu Simonetti
în Săliște.

Cele mai bune fabricate, prețurile cât se poate mai moderate, se primește ori ce fel de **reparaturi, serviciu prompt.**

Cu stimă

[1025] 5-5

Aureliu Simonetti.

Mașini se dau și în rate.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A eșit de sub tipar:

Însoțirile de credit

împreunate cu

însoțiri de consum, de vânzare, de viieri, de lăptări etc. și instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de însoțiri de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a.

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Reununii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.

(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

O sută
de mil de familii
beau cu
prezile, în zăric

Vivat și în țara noastră

Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp

Libera de substanțele stricătioase sănătății ale cafelei de boabe, Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp are totuși aroma și plăcutul gust al aceleia. Provocătoare de apăsător mistuibilă, Kathreiner cafeaua de maltă Kneipp s'a dovedit de la de ani ca deopotrivă pentru adulți ca și pentru copii. Excelent adăos la cafeaua de boabe, precum și cel mai recomandabil înlocuitor al aceleia. Din punct de vedere al sănătății și al economiei veritabilul „Kathreiner“ n'ar trebui să lipsească din nici o casă sau familie.

A se păzi de imitațiunile mai puțin valoroase.

161 9-12

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în comerț, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e panterate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserici și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumină Atycelen.

Gustav Moess,

[480] 13-

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.